

gezondheidskosten

Saldoserie

Met krappe marges verdient het saldo per liter melk een nog kritischer blik. Veeveelt rafelt het saldo uiteen met de cijfers van het lagekostenbedrijf als voorbeeld. Deze keer de kosten voor gezondheid en overige veekosten.

Net zoals bij alle kosten is ook de variatie in gezondheidskosten enorm: een kleine eurocent per liter meetmelk. Wat doe je als veehouder zelf en wat besteed je uit? Kijk daarbij ook naar de gezondheidscertificaten. Komt er voor deze uitgaven ook wat terug?

De uitgaven voor diergezondheid liggen op het lagekostenbedrijf (LKB) op een gemiddeld tot hoog niveau, weet Michel de Haan, onderzoeker bij ASG. 'Het is bekend dat we de laatste jaren te kampen hebben gehad met problemen met vruchtbaarheid, conditiescore en klauwen.' De minimale krachtvoergifft heeft negatieve gevolgen gehad voor de conditie van de dieren. Inmiddels zijn de gezondheidskosten na de komst van de Montbéliardes vorig jaar wel licht gedaald. 'De uiergezondheid en vruchtbaarheid zijn, net als bij de zwartbonten overigens, verbeterd. Problemen met klauwen en benen hebben we wel nog steeds.' In vergelijking met andere melkveebedrijven, waar de kosten voor gezondheidszorg tussen de 0,3 en 1,5 eurocent per kilo melk liggen, komt het LKB echter niet slecht uit.

De Haan kan zich hier volledig bij aansluiten. Het ontvlechten van de gezondheidskosten op het LKB bracht aan het licht dat één derde van alle uitgaven richting de bestrijdingsprogramma's voor IBR en para ging. 'Kostenverslindend', omschrijft De Haan, die het belang voor de sector om vrij te worden van deze ziekten wel onderschrijft. 'Daarom blijven we als proefbedrijf wel monitoren. Als individueel bedrijf kunnen we geen geld maken van deze certificaten. Onze veestapel vertoont geen klinische gevallen en verder volgen we nauwkeurig de richtlijnen om in- en verslepen te voorkomen.'

Verschuif van 100 euro

Kosten certificering kunnen flink doordrukken op gezondheidskosten

Veel variatie
Dat er veel variatie in gezondheidskosten is onderschrijft bedrijfsadviseur Theo Middelveld van de Noordelijke Accountant Unie. 'Die variëren van 35 tot 125 euro per koe.' De keuze zelf doen of uitbesteden bepaalt voor een deel het verschil. 'Voor het klauwbekappen kom je al gauw op 10 euro per koe uit. Dat bespaar je als je het zelf doet en bovendien ben je sneller bij probleemgevallen.' Middelveld noemt de klauwverzorging een van de belangrijkste onderdelen in de gezondheidszorg voor koeien. 'Dat is de basis van alles. Koeien die goed lopen komen gemakkelijk naar het voerhek om te vreten en laten de tocht ook goed zien.' Daarnaast ziet hij ook enorme verschillen bij de kosten voor certificering van het bedrijf. Tussen de 0 en 90 euro per koe, noemt Middelveld, die als voorbeelden para- en BVD-certificering noemt. 'Vraag je als melkveehouder af of je deze dure certificering kunt omzetten in euro's. Wordt je portemonnee daar ook gezonder van?' De adviseur is fel op dit onderwerp. 'Het streven vrij te zijn van ziekten is natuurlijk heel goed, maar dat kan ook zonder papiertje.'

Accountantsadvies

Welke kosten waar boeken?

De kosten voor bijvoorbeeld een Delvo-test kunnen in drie verschillende rubrieken te vinden zijn: gezondheidskosten, overige veekosten en klein materiaal. Theo Middelveld, werkzaam als bedrijfsadviseur bij de Noordelijke Accountant Unie, relativeert echter het effect. 'Het resultaat is te zien in het tweede cijfer achter de komma.' Hij weet dat er veel verschillen kunnen zitten in deze kostentoedeling tussen accountantskantoren. 'Voor een goede vergelijking tussen melkveebedrijven van verschillende accountantskantoren is hergroeperen van de kosten nodig.' Aandacht is het woord dat volgens Middelveld het meest naar voren komt als hij met studiegroepen praat over diergezondheid. 'We zien dat er door de groei van de bedrijven minder aandacht is voor de individuele koe.'

Tabel 1 – Gezondheid en veekosten met variabelen per onderdeel (eurocent/kg melk)

	lagekostenbedrijf	minimum	maximum
veekosten			
gezonderheid	0,9	0,3	1,5
veeverbetering	1,0	0,3	1,5
overige directe veekosten	0,3	0,2	0,9
strooisel	1,3	0,0	0,5
voerkosten	3,0	4,5	8,3
waarvan krachtvoerkosten	2,6	4,1	6,5

veehouder Frank Rijvers, Ulicoten

'Zoveel mogelijk zelf doen'

Met gezondheidskosten van 0,98 eurocent per kg melk scoren de 100 melkkoeien op het bedrijf van Frank Rijvers keurig. 'We doen veel zelf', vertelt de veehouder, die samen met zijn vader Jan en moeder Maria in het Brabantse Ulicoten boert. 'Met drie arbeidskrachten op het bedrijf hebben we daar tijd voor en de dierenarts is dure dienstverlening.' Klauwverzorging, opzuiveren, drachtig voelen en ook de

eerste behandeling bij stofwisselingsproblemen doet Frank zelf. 'Ik heb zelfs een stethoscoop. Ik heb hobby aan diergezondheid.' Afgelopen zomer heeft de veearts het bedrijf alleen bezocht vanwege een paar koeien met longontsteking. 'Een ventilatiefout', geeft Frank toe. In 2002 lagen de kosten nog op 1,05 eurocent. Daar zat ook de BVD-certificering bij. 'De kosten waren fors, terwijl er geen inkomsten tegenover stonden. Geen handelaar vroeg eraan', geeft Frank de reden aan om ermee te stoppen. Wel besteedt hij veel aandacht aan preventieve gezondheidszorg: elke twee weken een voetbad, regelmatig conditie scoren, vliegenbestrijding en letten op koecomfort. Ook de fokkerij neemt Frank mee. 'Ik fok op hellende kruisen, let op het celgetal en corrigeer op melksnelheid.' Tevreden is de ondernemer nog niet. 'Het aantal witvuilers en dieren met uierontsteking moet nog verder omlaag.'

uier zoeken, maar ook voeding, poten, klimaat en de eventuele overbezetting in de stal meenemen.' Koegezondheid is een lastig en complex thema waar vele schakels samenhangen. De randvoorwaarden als kwaliteit ruwvoer, stalmaat en klauwgezondheid moeten kloppen. 'Met een vitale veestapel zijn plotselinge problemen zoals neospora, BVD of een salmonellabesmetting gemakkelijker te overwinnen.' Middelveld geeft aan dat veehouders hun koeien goed moeten kennen. 'Je moet weten hoe je dieren reageren op veranderingen. Blijf binnen de grenzen, weet wat je wel en niet kunt uithalen', geeft hij aan. 'Heb je ruwvoer van 860 VEM dan kun je minder gekke dingen doen dan met ruwvoer van 910 VEM.' Gezonde koeien kunnen een stootje hebben is zijn ervaring. 'Veehouders moeten daarbij alert zijn. Als de conditiescore een kwart punt daalt moet je meteen bijsturen. Zorg er dus voor dat je meetpunten hebt waarbij je de gezondheid in de gaten kunt houden.' Koeien moet je behandelen als topsporters. 'Je kunt beter continu wat hoger zitten in de voerkosten als alles probleemloos en duurzaam verloopt.'

Strooisel

Naast gezondheidskosten noemt Middelveld de veekosten en strooiselkosten als aanverwante posten. 'Wij halen ze uit elkaar voor de duidelijkheid.' De veekosten omvatten bijvoorbeeld koetouwen, vliemenspray en ook embryotransplantatie. Ze komen uit rond de 0,35 eurocent per kg melk. Daarnaast wordt aan boxbedekking ongeveer 0,3 cent per kg melk uitgegeven. Daarin zit een variatie van 0 tot 0,5 cent, licht Middelveld toe. 'Zo'n halve cent lijkt snel verdiend, maar koeien hebben toch zo hun voorkeuren. Ze kunnen in een rij staan wachten bij boxen met een comfortabele boxbedekking.' De overige veekosten op het LKB omvatten ook het strooisel. Met ruim 1 eurocent per liter melk is dat een behoorlijk hoog bedrag. De Haan heeft een verklaring. 'We hebben veel stro nodig bij de mestscheiding.'

Alice Booij